

mohla dovolatelka vůči žalobci odvoditi důsledky, opírající se o předpis Šu 57 vyrovnávacího řádu ve znění článku III. zákona ze dne 26. dubna 1923 čís. 99 Sb. z. a nař., byla by musila žalobce včas vyzvat, by sběhlý omyl napravil, ale on by to musil bezdůvodně odepřít. Dovolatelka toho ani netvrdila, tím méně dokázala, že by se tak bylo stalo. Stačí tedy v dalším, když bude poukázáno na správné, věci i zákonu vyhovující důvody odvolací stolice. —

Čís. 4078.

K žalobě dle čl. XLII uv. zák. k c. ř. s. jest oprávněn pouze, kdo má přímý m a j e t k o v ý zájem na zjištění stavu jmění nebo dluhů. Manžel, spravující manželčino jmění, potřebuje k žalobě takové jménem manželky zvláštní plné moci.

(Rozh. ze dne 29. července 1924, Rv I 1092/24.)

Manžel Anny J-ové, jedné z dědiček po Vojtěchu Z-ovi, domáhal se na pozůstalé vdově Boženě Z-ové, by byla uznána povinnou, předložit seznam jmění, zejména hotovostí a vkladů u peněžních ústavů v době zůstavitelova úmrtí a udati, co jí o tomto jmění neb o jeho zamlčení a zatajení jest známo a, by složila přísahu, že její údaje jsou správné a úplné a že v tom směru ničeho nezamlčela. *Procesní soud první stolice* žalobu zamítl. *Důvody:* Jedná se o žalobu podle čl. XLII uvozovacího zákona k c. ř. s. Ku žalobě takové jest oprávněn, kdo prokáže soukromoprávní zájem na tom, by stav jmění nebo dluhů byl zjištěn, a jest v nejistotě o jmění, které má býti vyjeveno. Soukromoprávní zájem musí býti vlastním majetkoprávním zájmem na tom, by nejistý stav jmění nebo dluhů byl zjištěn, aby žalující byl uchráněn majetkové újmy po případě získal zjištěním bezpečný právní základ pro vymáhání určitého svého majetkového práva. Vlastní soukromoprávní zájem jest tedy podstatným znakem pro posouzení oprávněnosti žaloby podle čl. XLII c. ř. s. V tomto případě žalobce doznává, že sám není dědicem pozůstalosti Vojtěcha Z-a, jehož pozůstalé jmění má býti zjištěno, a neudává také jiného vlastního soukromoprávního vztahu ku pozůstalostnímu jmění po Vojtěchu Z-ovi. Své oprávnění k této žalobě vlastním jménem opírá jen o osobní svůj vztah k Anně J-ové, své manželce (§ 91 obč. zák.), »že jest jejím zákonným zástupcem a ze zákona správcem jejího »volného« jmění (§ 1238 obč. zák.).« Leč tyto zákonné výsady manželovy neopravňují manžela, by svým jménem směl podati žalobu dle čl. XLII uvoz. zákona k c. ř. s., poněvadž jako zákonný zástupce a ze zákona správce »volného jmění« manželčina zastupuje, chrání, spravuje volné jmění manželky, tudíž jiné osoby, nikoliv své jmění, jen pro ni jedná a jen jejím jménem jednati má. Je-li jeho manželka Anna J-ová dědičkou pozůstalosti Vojtěcha Z-a, má jen »ona« soukromoprávní vlastní zájem na jmění pozůstalostním, z něhož realizace svého nároku dědického očekává, totiž rozmnožení svého »volného« jmění. Poněvadž pozůstalost po Vojtěchu Z-ovi dosud není projednána a dědicům odevzdána, nevětil se ještě dědický nárok Anny Z-ové v právní držbu podílu a nelze mluvit ještě o jmění ve volné dispozici držitele

manželky žalobcovy (§ 797 a násl. obč. zák.), jež by její manžel ze zákona spravovati byl již oprávněn po případě měl možnost je spravovati. Jmění pozůstalosti po Vojtěchu Z-ovi není ještě volným jměním žalobcovy manželky a proto nemůže býti ani ve správě manželově (§ 1238 obč. zák.) a nemůže proto ohledně takového »jmění« správně nároku předsebráti úkony, související s normální správou jmění fakticky spravovaného. Nemá tudíž žalobce bezprostředního soukromoprávního zájmu na žádaném zjištění a vyjevení jmění pozůstalostního. Zájem takový by po případě mohla míti jeho manželka jako dědička, její manžel pro o svým jménem tento cizí zájem žalobou dle článku XLII uvozovacího zákona k c. ř. s. uplatňovati oprávněn není. O d v o l a c i s o u d rozsudek potvrdil.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání

D ů v o d y:

Dovolacími vývody nebyly vyvráceny správné, věci i zákonu vyhovující důvody rozsudků nižších stolic, k nimž proto sluší v první řadě dovolatele poukázati. Těmito důvody již byl správně vyvrácen mylný právní názor dovolatelův, že jeho oprávnění k této žalobě opírá se o předpis Šu 1238 obč. zák. Poněvadž dovolatel na tomto právním základě vůbec nežaloval, nýbrž je z jeho žaloby nepochybně zřejmo, že žaloval vlastním jménem a že zájem svůj podle čl. XLII uvoz. zák. k c. ř. s., ale výslovně svůj zájem odůvodňoval tím, že je správcem jmění své manželky a spoludědičky Anny J-ové, proto se nižší stolice právem obíraly jenom tímto jeho zájmem, když nežaloval jménem spoludědičky Anny J-ové. Bylo by k tomu potřebí, kdyby chtěl žalovati v zastoupení své manželky, podle Šu 1008 obč. zák. zvláštní plné moci, jak to odvolací soud ve svém rozsudku dovolateli vysvětlil zákonitě a dostatečně. Tím se stala zbytečnou dovolatelem v dovolání položená otázka, zda rozepře, jím zahájená, náleží obecně ku správě manželčina majetku. Nelze také schváliti jeho právní názor, že by k legitimaci v této rozepři postačila skutečnost, že je manželem spoludědičky, třeba by bylo jisto, jak zdůrazňuje, že i on má osobní zájem soukromoprávní na zjištění manželčina majetku, již z toho důvodu, že jest jejím dědicem, a že dle stavu manželčina jmění řídí se v jistém směru práva a ještě více manželovy povinnosti. I tu přehlédl, že mluví jenom o svém osobním zájmu k věci své choti, a že jeho tvrzení, že jeho manželka zemřela, když již chce vystupovati jako její dědic, je novotou v dovolacím řízení podle Šu 504 odstavec druhý c. ř. s. nepřipustnou.

Čís. 4079.

Obchodní pomocníci.

Tkalcovský mistr, třebaž sám konal též některé práce mechanické, spadá pod zákon o obchodních pomocnících.

Není třeba, by nepřetržitá desetiletá služba ve smyslu Šu 2 nařízení ze dne 28. února 1919, čís. 108 sb. z. a n. byla ztrávena u jednoho a téhož zaměstnavatele.

(Rozh. ze dne 29 července 1924, Rv II 441/24.)